

יום ג', כ"ב בשבט תשס"ה (01 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **כ"ב בשבט**, הוא יום פטירתו של ר' **מנחם מנדל מורגנשטרן מקוצק** (1787-1859). ר' מנחם מנדל היה תלמידם של "החזן מלובלין" ו"היהודי הקדוש", וגדול מתלמידיו של ר' שמחה בונים מפשיסחה. מגיל 40, הוא החל לכהן כאדמו"ר, וגילה כל ימיו כושר מנהיגות מופלא. בקיאותו וחריפותו בתורה היו לשם דבר. אישיותו החזקה משכה לחצרו המוני העם.

חסידים מספרים כי פעם אחת בסעודת פירות ארץ-ישראל בט"ו בשבט, ביקש ר' **מנחם מנדל מקוצק** מתלמידו, ר' **יצחק מאיר** [שלימים נודע בכינוי 'חידושי הרי"ם'], לדרוש מענייני דיומא. פתח ר' יצחק מאיר בפלפול בסוגיית הגמרא על ראש השנה לאילן. שאל ותירך, היקשה ופירק. אמר לו ר' מנחם מנדל: **לו היינו בארץ-ישראל, די היה לנו לצאת לשדות ולהתבונן באילנות כדי להבין מהו ראש השנה לאילן**, פשוטו כמשמעו.

האירוע המזמן של הסיפור שלנו הוא סעודת פירות של ארץ-ישראל בט"ו בשבט. סעודה זו היתה מקובלת ביותר בקרב היהודים בגלות, ונועדה ליצור התקשרות לארץ-ישראל באמצעות אכילת פרותיה. יהודים היו דואגים לכך שלקראת ט"ו בשבט ימצא בידם פרי חדש מארץ-ישראל, שעליו יוכלו לברך **ישראל**. **קיומה של סעודה זו ממחיש לנו את המתח הגלותי בין הרצוי למצוי**. הרצוי היה חיבור ממשי לארץ-ישראל, חיבור של ישיבה על אדמתה ואכילה מפרותיה; אולם בהעדר ישיבה פיזית בפועל ממש, נאלצו היהודים להסתפק באכילת פרותיה של ארץ-ישראל מתוך רצון להתקשר עם ארץ-ישראל. מטבע הדברים, כדרכם של תלמידי חכמים, כללה סעודת פרות זו לא רק אכילה מפרותיה של ארץ-ישראל אלא גם דברי תורה סביב הארץ ומצוותיה. בדרך זו קיבלה ההתקשרות לארץ-ישראל משמעות מעבר לאכילת הפרות. גישה זו מזכירה לנו את דברי חז"ל על משה רבנו, שלא זכה להיכנס לארץ-ישראל: **"דרש ר' שמלאי: מפני מה נתאוו משה רבנו ליכנס לארץ-ישראל? וכי לאכול מפריה או לשבוע מטובה הוא צריך? אלא כך אמר משה, הרבה מצות נצטוו ישראל על ידי ואין מתקיימת אלא בארץ, אכנס אני כדי שיתקיימו כולן על ידי"** (ילקוט שמעוני).

המתגעגעים אל הארץ אינם מתגעגעים רק למימד הפיזי של הארץ, אלא גם למימד הרוחני שלה. הם מתגעגעים אל מצוותיה. סעודת הפרות של ארץ-ישראל יחד עם דברי תורה העוסקים בענייני מצוותיה יוצרת לכאורה את החיבור בין הצד המעשי לבין הצד הרוחני של הארץ. אולם מסתבר שלא כך חשב הרבי מקוצק. **הוא רוצה בארץ-ישראל כפשוטה**. דרשה בשבחה של ארץ-ישראל, או לימוד פלפולני בדבר המצוות התלויות בארץ, אינם יכולים להוות תחליף לקיום המצוות הללו. זהו שנתאוו לו משה רבנו: מי שהרבה מצוות נצטוו ישראל על-ידו חש שאין אפשרות להישאר במימד התיאורטי. צריך לגעת במימד המעשי של קיום המצוות, שכן גדול תלמוד המביא לידי מעשה.

הדברים מקבלים משמעות חזקה יותר כשהם באים מבית מדרשה של החסידות. החסידות היתה זו שהטיפה לאדם למצוא את הקדושה גם בתוך המעשים הגשמיים. **זוהי הדרך לתיקון המציאות כולה**. כשהדברים אמורים ביחס לארץ-ישראל, הם מתחדדים כפליים. ארץ-ישראל נתפסה בתורה החסידית כמקום שבו גם עבודת האדמה היא עבודת קודש. כלום נוכל לעסוק עיסוק תיאורטי בתורתה של הארץ, שכל עניינה הוא הקדושה המתגלה מתוך העשייה הגשמית?

[ר' אריה הנדלר: <http://yeshiva.org.il/midrash/shiur.asp?id=3159>]

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי בשבת**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ג', כ"ב בשבט תשס"ה (01 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

[ר' השלמה למאמר בדף של ה-e-mail.]

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שלישי בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל